

CD KLASSIEK

Anthem
Thomas Weelkes

Thomas Weelkes leefde aan het eind van de zestiende, begin van de zeventiende eeuw. Deze Britse componist verwierf een bijzondere faam met zijn vocale muziek, met name zijn prachtige wereldlijke en geestelijke stukken. Hoewel zijn kunst en kunde groot waren, en hij nog voortleeft in het koorrepertoire van de Britse kathedralen, is deze laatste vertegenwoordiger van een traditie (Taverner, Byrd en Tallis) nog steeds te weinig bekend. Het is zelfs zo erg gesteld dat de Penguin Guide van klassieke muziek hem niet eens vermeldt! Beluister je de opname van zijn *Anthem*s door het Winchester Cathedral Choir onder de leiding van David Hill, dan hoor je snel hoe onterecht dit is.

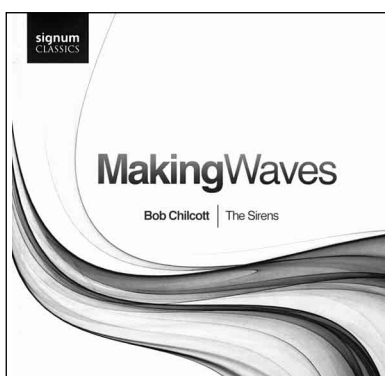
Winchester was belangrijk voor Weelkes, want hij bracht er de eerste helft van zijn carrière door. Het was zeker geen makkelijke periode voor de kerkmuziek, omdat de wisselingen over en weer van protestantse naar katholieke vorsten alle betrokkenen voor grote problemen stelde. De voorkeur van de vorst was wet en dus moest er de ene keer gecomponeerd worden voor de katholieke eredienst, die de week nadien als te paaps werd afgeschilderd. Over Winchester daalde een ijzige kilte neer na de komst van een puriteinse bisschop. Geen wonder dus dat de orgelist en componist andere wegen moest zoeken.

Omstreeks 1600 vond Weelkes een betrekking aan de kathedraal van Chichester, een bisdom dat tot vandaag vrij katholiek bleef. Dat blijkt ook uit de kerkmuziek die hij er componeerde. Er klinkt niets meer door van de uiterste sobere en haast muziekvijandige puriteinen. We horen de muziek van de *High Church* (anglicaanse Kerk) met weelderige verzen die over en weer golven binnen een dubbelkorige opstelling. Formidabel is de kwaliteit van de knapenstemmen van dit kathedraalkoor! Dit is een enthousiast gezongen cd met een gevarieerd aanbod, duidelijk beïnvloed door Italiaanse madrigaaltechniek. De opname dateert al uit 1993, maar krijgt nu een nieuw leven als pronkstuk in reeks *English Orpheus* van het label Hypérion. (JC)

Thomas Weelkes, *Anthem*s, door het Winchester Cathedral Choir onder leiding van David Hill, Hypérion (distributie Lavial), Reeks English Orpheus, CDH55259, 11,85 euro.

CD KLASSIEK

Koormuziek
Bob Chilcott

De Britse traditie waarbij componisten op bestelling muziek schrijven voor koren en kerkelijke plechtigheden ging gelukkig niet verloren met het verval van het Britse rijk. Zo krijgen eigentijdse componisten als John Rutter, Bill Ives of Jonathan Dove nog steeds brood op de plank. Bob Chilcott is van hetzelfde kaliber. Deze gewezen King's Singer componeert voor sopraanstemmen. Dat is intussen zijn handelsmerk geworden en hij leverde al menig werk af voor jeugd koren. Misschien is dat omdat hij als knaap zelf zo goed zong, want op de baanbrekende Fauré-opname uit 1967 van het Choir of King's College was hij het die het beroemde *Pie Jesu* mocht zingen... Later zong hij een tiental jaar de tenorpartij bij de King's Singers en nu is hij voltijds componist.

Bob Chilcott krijgt opdrachten uit de hele wereld. De titelsong van dit *Making Waves* schreef hij voor een koor uit Newfoundland naar aanleiding van de honderdste verjaardag van de eerste transatlantische draadloze radioverbinding. Het werk is intrigerend en verrast door zijn soberheid, want *Making Waves* is eigenlijk bedoeld om gelijktijdig te worden gezongen door een koor aan beide zijden van de oceaan. De cd zelf is gevarieerd: van een tekst van Lao Tse over joodse religieuze liederen tot een jazzmis op Latijnse tekst! Chilcott dirigeerde zelfs al in ons land. In Vlaanderen vonden we voorlopig enkel een koor uit Kuringen dat muziek van deze knappe componist op het repertoire heeft. Wie volgt? (JC)

Bob Chilcott, *Making Waves*, door het koor The Sirens, met Iain Farrington (piano) en een jazzsectie, het geheel onder leiding van Bob Chilcott, Signum Classics (distributie Lavial), SIGCD 142, 20,40 euro.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

BOEK GESCHIEDENIS

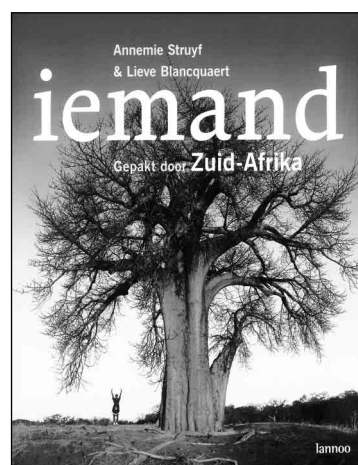
Heidenen
Ugo Janssens

Na een bestseller over de Oude Belgen verdiept schrijver Ugo Janssens zich in het heidense religie van onze voorouders. Hij brengt in dit boek een overzichtelijke synthese van de wetenschappelijke kennis over de eerste sjamanen tijdens de steentijd, over vruchtbaarheidscultussen, veenmummies, druiden en megalieten. Veel aandacht heeft hij voor de sites uit de heidense prehistorie in onze streken, net als voor de archeologie.

Omdat het hier een periode betreft waarover geen geschreven bronnenmateriaal bestaat, is veel gebaseerd op veronderstellingen en hypothesen, die soms nogal gekleurd zijn. Janssens probeert de verschillende hypothesen naast elkaar te plaatsen zonder partij te kiezen. Wel durft hij het heersende romantische beeld van bijvoorbeeld de druiden te relativeren.

Wat ondergetekende zelf wat jammer vond, is dat het boek weinig aandacht besteedt aan de overgang van het heidendom naar de 'christelijke' middeleeuwen. Af en toe schemert door dat oude rituelen of cultusplaatsen door christenen werden overgenomen, maar die overgang was uitermate complex en duurde langer dan vaak gemeend. Zeker tot de tijd van Karel de Grote (omstreeks het jaar 800) was het heidendom aanwezig in de Europese samenleving. (EDS)

Ugo Janssens, *De heidenen. Riten, culten en religie in de Lage Landen. Van de oertijd tot het christendom*, Lannoo, Tielt, 2009, 301 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8321 0.

FOTOBOEK

Zuid-Afrika
Struyf & Blancquaert

Op vraag van de Vlaamse overheid trokken journaliste Annemie Struyf (bekend van de tv-serie *Ladies First*) en fotografe Lieve Blancquaert (bekend van menig mediaoptreden) naar Zuid-Afrika. Doel was een beeld te schetsen van vijftien jaar samenwerking op ontwikkelingsvlak tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika. Dat land mag dan een gedroomde vakantiebestemming zijn, zoveel jaar na het verdwijnen van de apartheid leeft een groot deel van de bevolking er nog steeds in bestaansonzekere toestand.

Beide mediadames maken een hectische reis langs plaatsen in verschillende Zuid-Afrikaanse provincies. De ruggengraat van hun boek zijn interviews met Zuid-Afrikanen die in achtergestelde *homesteads* en *townships* leven. Het meest beklijvend zijn ons inziens de schitterende foto's van Blancquaert die een heel goed beeld bieden van het leven, beeld dat weinig toeristen in het Regenboogland te zien zullen krijgen. „Zelfs voor ons, die zo gewend zijn de wereld rond te trekken, is het een onvergetelijke reis geworden”, besluiten Struyf en Blancquaert. „Omdat de beelden, verhalen en gezichten die zich voor ons geopend hebben, ons helemaal overhoop hebben gehaald.” (EDS)

Annemie Struyf & Lieve Blancquaert, *Iemand. Gepakt door Zuid-Afrika*, Lannoo, Tielt, 2009, 176 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 209 8320 3.

BOEK RELIGIE

Pastoraal voor dementerenden
Anne Vandenhoeck

De pastorale zorg voor mensen met dementie staat nog in de kinderschoenen. Nochtans hebben ook zij hun spirituele noden. In *Verborgene diepte* gaat Anne Vandenhoeck, verbonden aan de faculteit Godgeleerdheid van de K.U.Leuven, na wat precies de spirituele dimensie is van ouderen met dementie en hoe verzorgenden daarmee kunnen omgaan. Ze situeert pastorale zorg in het concept van totaalzorg.

Op treffende wijze wordt de situatie van een pastor vandaag in een woon- en zorgcentrum geschetst. In vele gevallen is dat een oudere priester, maar steeds vaker zijn het jonge mensen die tweemaal een brug moeten slaan: enerzijds tussen de leefwereld van de ouderen en de geloofswereld, en anderzijds tussen de vaak nog traditioneel gelovige ouderen en de sterk ontkerkelijkte jonge verzorgenden.

Van rechtstreeks nut voor collega's is het derde hoofdstuk van dit boek, waarin pastores Heidi De Clercq en Bart Fizez vanuit hun eigen ervaring een waaier aan pastorale en animatieve activiteiten voorstellen, zowel voor mensen met beginnende en matige dementie, als voor mensen in een verder stadium van de ziekte. Ze behandelen onder meer herinneringsspelletjes gericht op het levensverhaal en op het christelijke verhaal. Zo is er bijvoorbeeld 'religieuze dobbelen'. Het spel wordt gespeeld met een kleurendobbelsteen. Elke kleur staat voor een categorie vragen. Er zijn vragen over de heiligen, over liturgie, doe-vragen waarbij je *Te Lourdes op de bergen* moet zingen, enzovoort. De pastores vertellen ook over hun ervaringen met verschillende vormen van liturgie. Van communievieringen van vijftien minuutjes over Mariavieringen tot het lof.

Ook voor mensen met ernstige dementie, die geen taalvermogen meer hebben, willen zij er zijn als pastores. Bijvoorbeeld met 'pastoraal snoezelen'. Bedoeling is de zintuigen te prikkelen door het betasten van een rozenkrans, het ruiken van wierook of een uitgeblazen kaars, of het luisteren naar religieuze muziek. Een inspiratie- en doeboek voor al wie in de pastorale praktijk met ouderen staat. Het zal de lezer niet verbazen dat de pastoren in hun praktijk in het woon- en zorgcentrum Betlehem in Herent geïntegreerd zijn in de animatiewerking. Die samenwerking werpt duidelijk vruchten af. (LW)

Anne Vandenhoeck (e.a.), *Verborgene diepte. Zorgen voor de spiritualiteit van ouderen met dementie*, Davidsfonds, Leuven, 2008, 232 blz., 18,50 euro, ISBN 978 90 5826 559 3.

